

govine najbogatejše mesto. V njem bo ležalo blago vse Srbije, današnje turške, vse Avstrije, Ruske, da! blago vsega sveta, in trgovci ga bojo obiskovali iz vseh carstev in kraljestev. Al dokler so topovi v Beligradu, ne bo železnica Srbom nič koristila, če jo prav naredijo, kajti strašnih topov se vse boji, in vsak le gleda, da svoje denarje, blago in glavo od njihove smrtonosne sile odnese.

Od Beligrada do Grocke je bilo potovanje zelo dolgočasno; nismo šli skozi nobeno vas, pa tudi nismo vidili nobene lepe cerkve, nismo slišali nobenega zvona. Slišali smo v daljavi le veselo petje petelinov in lajanje psov, po hostah in šumah pa vidili trume prešičev, po livadah in dolinah vse polno ovac, goved, gosí in drugih zvestih prijatlov in drugarjev človeških, velikih in malih, letečih, plavajočih in hodečih. Ti so nas opominjali, da morajo tudi ljudje v tej brezljudni pa rodovitni puščavi živeti, in res! včasí sem zagledal dalječ od ceste v kakem zatišji kako vas, na sredi plodonosnega hribastega polja. Vasí, kolikor sem jih vidil, so sploh sila velike in okoli in okoli, kakor v okolici topčiderski, podobne trdnjavam, z grabni, zemeljskimi nasipi in ograjami obdane. In to tako-le: najprej je okoli velike vasí globok graben skopan, nad grabnom je visok nasip, po nasipu so planke ali pa trnje. Predno se je to okoli velicih teh vasí napravilo, gotovo je dalo ljudém veliko truda in žulov. Vse vasí so se od cest, po katerih so v prejšnjih časih Turki sém ter tje hodili in ljudi zaterali, dalječ umaknile in zatišja iskaje se poskrile. Ob cesti stoji redko kaka, kaj bi rekel, bolj korajžna hiša. Hosta pa je od Beligrada do Grocke sploh vsa posekana ali popaljena. Druzega ne vidiš, kakor samo kratko repasto šumo (gozd), po nji pa slišiš kruljenje živeža iskajočih svinj in tam pa tam kak velik, siv, večkrat črno obžgan štempelj — žalosten ostanek nekdanje velikanske hoste! Med šumo se vidi tudi kak obsijan laz, po lazú se dobi še tudi kak ležeč ali stoječ štempelj, in dalječ unkraj šume se vidi rodovitno polje in tam se zagleda včasí kaka mestu podobna vas; večkrat je pa skrita, da se nikakor zagledati ne more. Vasí posebno zato ko mesta izgledajo, ker so grozno velike; hiše so sploh lesene pa večidel čedno pobeljene in z žlebasto opeko krite.

Če po Slovenskem potuješ, vidiš po vaséh in gričih kako belo cerkvico, in veselo ali žalostno petje zvonov ti od vseh strani na ušesa doní. Tukaj slišiš samo kruljenje svinj in v daljavi peteline veselo, ljudi pa nekako tužno svoje junaške pesmi popevati in na dudlo dudlati. Po vaséh in gričih ne zagledaš bele cerkvice; le kak siv, črno opaljen štempelj, ki je srčno ranjen in za svojimi brati, ki so nekđaj okoli njega v nebrojnem številu ko velikáni stali, žalostno tuguje, kajti vse je neusmiljena sekira podrla. Ti sivo-črni štemplji se mi zdijo, ko da bi žalostni in objokani na svoje mlade potomce, na gosto okoli njih rastečo šumo gledali, ktera njihove velikanske veličine nikakor doseči ne more. Tudi poljedelstva sem bil žalosten. Vidil sem nepokošene travnike in senožeti, kjer si mora živina sama pozimi izpod snega živeža iskati; vidil sem, koliko se pri vršenji (mlačvi) na njivah žita raztrese, in na mestu, kjer se je žito vršilo, gnjije slama; nihče je ne spravi! Naj si je išče živina sama. Z zelnikov seljak (kmet) pobere samo toliko glav, kolikor misli, da mu jih bo dosti za zimo; zelno perje in glave, kar misli, da bi mu bilo od več, pusti tam, kjer je zrastle, živali, in tako se po zelnikih pasejo svinje, goveda, gosí itd. Tudi pokošene travnike sem vidil; al lepo seno po njih v malih kupih gnije, in živina dela ž njimi, kakor ji drago; jih podera, gazi in jé, kolikor se ji ljubi. Nekteri kupi so že več let stari, in trohni; žival jih ni mogla po-

jesti, ker jih je sama vsmradila; posebno svinje po svinsko ž njimi delajo. Kuruzna slama se skoraj sploh nikakor ne poreže; poberó se štoki, drugo ostane za zimo na njivi, kakor je zrastle, in žival gotovo je temu delu hvaležna; kadar debel sneg pade, so ji kuruzne njive dober pašnik, bolji kakor s snegom pokriti kupi trohljivega sená in slame, pod katerim svinje krulijo in po katerih neizbrojno oblakov kavk in vran živí. Vidil sem tudi, kako je troje parov volov en plug po rahli zemlji komaj vlekle; pri vsakem paru je en človek, ki goveda poganja in sili, kar se dá, odzad se pa plugar na vse grlo dere. (Dal. prih.)

Na straži.

Iz zapuščine Matevža Lotriča.

Kam se skrivaš, blede luna?
Krátí straže tužno delo,
Ljubim luči svitlost belo —
Mar mi skrivat' češ beguna?

Al noben ne bo mi bežal;
Čakat' mora jutra zore,
Pred ko solnce gré za gore,
Bo v krvi na polji ležal.

Kje si jutro? Hitro zbudi
Po taboru mrzlo rôso!
Dobro zbrusil sem si koso,
Da pod njo protive se zgrudi.

Saj dolžnost me k temu veže,
Da domovje, vero branim,
Naj protivca smrtno ranim,
Da se v tamno zemljo vleže.

Jez se tudi težko ločil
Sem od doma, ljubih svojih,
Zdaj veselje mi je v bojih,
Starše pa Bogu sem zročil.

In če jutri meč presune
Mi srcé, in luč mi mine,
Vmrjem zvest sin domovine,
Unkraj čul bom vbrane strune!

Slovstvo.

* Drugi vezek slovanskim interesom namenjenega nemškega časnika „*Slavische Blätter. Illustrirte Monatshefte, herausgegeben und redigirt von Abel Lukšić*“ je prišel na Dunaji na svetlo. Obsega konec „potopisa iz Galicije“ od Hermine Glineske in „slovanske ostanke v Tirolih“ od dr. H. J. Biedermana. Zelo zanimivi ta sestavek priporočamo vsem našim preiskavcem starinskih stvari. Za tem sledí „poljska idylla“ in črtice iz življenja Jana Klenowskega, smešnega svetovavca češkega kralja Jurja, znanega pod imenom „Paleček“, o katerem po F. Mikovcu tudi „Novice“ hranujejo nekatere odlomke. „Življenjepis s podobo dr. Jan. Bleiweis-a“, in nekrolog grofa Gustava Olizar-a“ in „Jan. Gabr. Ščiborskega“ sklepajo prozaični del, za katerim sledí slovansko pesništvo: „O gwiazdeczko! (o zvezdica) iz poljskega predstavil V. Pol, za glasovir na novo zložila H. Glineska — „pesem ruskega vojaka“ od kneza P. A. Wiasemskega, ponemčil Vidert, — „smrt slepega kralja“ od H. Mareka, ponemčil A. Waldau, in pa narodne „ženske hrvaško-srbske pesmi“, ponemčil J. Lambl. Dopisi iz Zagreba in Prage in drobtinice slovanske literature in umetnosti sklepajo drugi, kakor se po vsem tem vidi, zanimivi zvezek. Omenimo iz literarnih drobtinic knjižico g. Olewinskega, učitelja poljske in rusinske stenografije na vseučilišču levovskem, v kateri se nahaja poziv v nemškem jeziku na vsa slovanska stenografična društva in črtice njegove stenografične učilnice, da bi se na podlagi te učilnice po vzajemnem porazum-